

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei**Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Suflare de vifor

(ch.) Pentru a putea fi botezați cu Spirit sfânt, precum le promisese Domnul, apostolii și cei împreună cu ei, având pe Maria în mijloc, vegheau „cu o inimă în rugăciune și în cerere”, așteptând făgăduința Tatălui. La zece zile după înălțare, „s'a făcut fără de veste sunet din cer ca de suflare de vifor ce vine repede”, s'au arătat peste capetele lor niște limbi de foc și s'au umplut toți de Spiritul Sfânt.

Deacum învățaceii își amintiră toate câte li învățase pe ei Mântuitorul, și știința aceasta divină, încărcată de bogăția neprețuită a harului își lua sborul în lumea largă ca pe aripile Celui ce a plutit deasupra Dascălului în ziua lui de botez.

De atunci Biserica s'a aflat constituită și pecetluită pentru întreaga omenire în aceeași învățătură, în aceleași mijloace de sfințire, sub aceeași conducere, ținând locul Intemeietorului El pe pământ. De atunci Spiritul Sfânt o călăuzește cu daruri alese, asistă pe capul El văzută și garantează continuitatea El și a operei Sale până la capătul veacurilor. Așa ne-a rânduit El Mamă, paznică și nutritoare cu blăndețe nepieritoare.

Dar nu numai în Biserica universală lucrează El așa, ci și în sufletele noastre, despre care s'a spus atât de minunat și de adevărat că sunt biserica Spiritului Sfânt. — Acolo vine El totdeauna „fără de veste”, fără agomot și îndeamnă cu glas blând, ori ceartă cu viforul remuscării, ari ne întărește vărsând peste noi ființa Sa de Mângăitor și umple toată capacitatea noastră, cerând fără cruțare maximul de randament în muncă fără târguială și de cea mai curată calitate.

Darurile Lui se revarsă în noi ca să ne dea mai multă îndemânare în trăirea creștină și scaldă în apele lor neprihănite virtuțile noastre. Prin lucrarea Lui credința noastră se agerește în înțelegerea tainelor lui Hristos, nădejdea se umple de știința desfacerii noastre din cele pământești, iar iubirea lui Dumnezeu și a aproapelui se luminează în înțelepciunea dumnezeiască. Indemnul evlaviei izvorâte din El ne îndulcește viața și bunul Lui sfat ne călăuzește pașii, ținând simțurile noastre în frica Domnului și oțelind răbdarea noastră în tărie nestrămutată, pentru purtarea greutăților acestei vetești de luptă împotriva păcatului și pentru lărgirea împărăției binelui în care am fost botezați și în care ne vom afla și răpiata veșnică.

Să stăm deci și noi împreună cu apostolii în jurul Preacuratei, rugându-ne cu ardere mare și cu adâncă umilință să se milostivească Domnul de noi și să ne trimită pe Spiritul Său cel Sfânt, plin de adevăr și de mângăiere.

Religia - obiect de bacalaureat

de prof. Valeriu Bora

Vorbim fără istov, de morală, de credința strămoșească, de educație, de Dumnezeu, și de câte toate trec prin mintea și inima noastră.

Religia însă, atât în ce privește pe dascăli, cât și pe toți cei ce s'au perândat pe la Ministerul școalelor și cultelor, a rămas până în ziua de azi, un simplu „obiect” de învățământ, iar cartea cu învățăturile lui Dumnezeu, un „manual” de religie. Toată atențiunea ce s'a acordat Religiei, a stat în faptul formalist că în cataloage și certificate școlare a fost pusă în locul întâi, iar practic a contat între dexterități, — probabil fiindcă legătura dintre om și Dumnezeu, constă într-o simplă dexteritate a jonglării dintre crez și faptă. Nimeni, însă, nu s'a gândit vreodată serios, că învățăturile teoretic-practice însușite în „orele” de religie, cade-se a fi puse la loc de cinste, că Religia ar merita să „figureze” între obiectele de bacalaureat, — învățăturile Lui Dumnezeu pe semne, nu meritau cinstea ce s'a acordat învățăturilor celor muritori, — pe semne credem numai în nemurirea omului. . .

Sunt sigur că la propunerea aceasta a mea ca Religia să fie întâiul obiect de bacalaureat, vor fi câți veți voi, cari să rădă doctol-pedagogic pe infundatele inimii lor, — iar alții, să dea din capetele lor grele de știință, a milă și compătimire, la poticneala bietului saltimbanc care, când să dovedească cel mai frumos „număr” din viața sa, și-a frânt capul. . .

Strigă pe toate drumurile Emausului și ale Damascului: înapoi la Biserică, înapoi la practica vie și constantă a învățăturilor lui Isus Mântuitorul, — intrarea și întoarcerea însă să o facem pe ușa din dosul altarului, sau, ce e mai ușor pentru gimnasticii educației tineretului și a mulțimei, sărind peste părleazul, făcut pe furiș și pe apucate, în zidul învățăturilor eterne ce împrejmuște sfânta Biserică.

Religia, ca studiu de bacalaureat, trebuie așezată în toată complexitatea teoretică, dar mai ales practică. Prin aceasta, atât rosturile elevului în raport cu Religia, cât și ale catehetului, plus corpul dascălesc, trebuie să se schimbe complet față de practica școlar-pedagogică din trecut.

Afirmând dela început, că în cadrele orelor de religie va trebui să se facă în mod armonios instrucție și educație, — și, că aceasta continuă și în afară de zidurile școlii și dincolo de paginile studiului Religiei, — vom schița câteva propuneri, câteva sugestii.

1. Participarea în fiecare dimineață la sfânta liturghie, în capela școlară. — 2. Spovedirea și cuminecarea cât mai deasă a elevului, având în fruntea sa pe dirigintele clasei, pe directorul și corpul didactic. — 3. Conduita moral-religioasă a elevului, care singură să dea directiva pentru nota la purtare. — 4. Voluntarismul nobil în toate faptele elevului — criteriu de selecționare.

Această afirmare de suflet nou, creștin, demn de onoare, va rezolva simultan grava problemă a disciplinei în școală azi, în societate, mâine.

Problema aceasta a educației creștine care va să înceapă dela Grădinița de copii, — trece amplificată în învățământul secundar, iar de aici în viața universitară a tânărului care este și rămâne marea speranță de totdeauna și din toate epocile, a neamului nostru.

Intr'o lume, verbalist creștină și practic complet deficitară, aceste rânduri ale mele, vor provoca atâtea nemărturisite opuneri și, poate, va întruni atâtea forțe oculte, chiar în rândurile celor ce afirmă că poartă în inima lor mirul sacru al învățăturilor mesiane. Discipolii lui Baal și astăzi mai trăesc în număr mare, urmașii meșterilor ziditori ai turnului lui Babel și astăzi își mai curăță mistriile și ascut târnăcoapele, — iar sculptorii zeilor cu chip cioplit, și astăzi își mai modelează sufletul și mintea, căutându-și fiecare pe Dumnezeuul său la care să se închine.

Cu cele arătate până aci, tot rău am rezolvat problema educației tineretului.

Societatea trebuie aspru încâtăramată, într'o nouă disciplină.

Statul și conducătorii lui mari și mici, trebuie pus pe masa de operație.

Cartea — literă, cântec, film, pictură, sculptură, reviste, toate vor trebui să se facă în spirit creștin și nu diavolesc.

Bisericeii să i se facă unele reparații, — iar școala, începută d'a capo, pe alte temelii, decât cele ale materialismului.

Am schițat aci doar câteva puncte de reper — sunt încă atâtea de spus.

Suveranitatea Religiei în viața educativă a elevului, nu se reduce la un plus de ore, ci la un complex de orânduire nouă, a tuturor factorilor cari condiționează afirmarea în lume a Statului național-creștin.

Istoria noastră milenară a dovedit oricui că numai legătura vie cu Bunul Dumnezeu, ne-a apărut de perire.

Cine crede că a sosit veacul unui alt și nou Dumnezeu pe pământ, acela nu mai crede în nimic.

Iar cine nu mai crede în nimic, acela nu vrednicește, și nici nu poate ține nici măcar umbră pământului.

Neamul nostru trebuie să fie o făclie mare, albă, de lumină, pe altarul Domnului, în această Europă, în care, se pare că umblă Anticrist, cu tot convoiul său de atâtea ruini și dezastre.

Lăsați copiii neamului să se apropie de inima Mântuitorului lumii.

Pildă înălțătoare. Nu-s mulți cel cari înțeleg să fie nobili din motive de superioară moralitate. De aceea, de câte ori ni-se dă să încredințăm un atare gest, o facem cu simțită plăcere și creștinească bucurie.

De astă dată țesemnăm și subliniem fapta grăitoare a unui cinstit dascăl dela sate: dania d. Teodor Pănzăan, inv. director în pensiune, din Sâncelul vecin cu Blajul. S'a gândit adecă acest adevărat luminător al satului cu vorba și cu pilda, că acum, la căruntețele bătrânețelor, caută să mai facă un bine satului unde mulți - mulți ani ostenise, în școală și în mijlocul poporului: să pună cea dintâiu și cea mai frumoasă peatră de temelie, pentru ridicarea unei noi biserici, în locul aceleia în străna căreia făcuse atâtea vreme pe cântărețul bisericesc. Și a dăruit în acest scop mare și sfânt cincizeci de mii de Lei, bani curați, din agoniseala-i trudnică și pilduitoare, ca toată apostolia smerită, dar rodnică, a dânsului.

De sine înțeles bucuria păr. Gh. Gânța parohul local, ca și a curatoratului bisericesc precum și a parohiei întregi, e mare foarte. Și acum, înafară de meritele mulțumite cari se aduc gnerosului donator, dacă mai este ceva de dorit, apoi e urmarea îndemnului care se desprinde din gestul d. T. Pănzăanu: Pasă de fă așisderea! — Să facă la fel, după puterile sale, dar cu sufletul jertfelnic al dascălului sâncelean, fiecare fost elev al acestui dătător de lecții frumoase și înălțătoare. Și să-i urmeze și alții această pildă atât de glăsuitoare. Că mare lipsă mai este.

Dascăli de-aceștia mai dă-ne Doamne!

Energii sănătoase

(s. v.) Singuraticii, ca și popoarele, înfăptuesc lucruri statornice, folositoare, prin energia lor sănătoasă, după cum își pot săpa mormântul, sau își pot aduce nenorociri pe cap, prin energie bolnavă, distructivă, în loc de energie clăditoare. Fiecare om, un conducător poate spori avuția unei familii, sau a unui neam, când deosebita lui putere de acțiune, de muncă și de jertfă, forța lui vitală, se mișcă între marginile legii morale. El fi preamărit în familie, sau în neam, ca un om de mare valoare, ca un nou întemeietor de vatră sau de neam.

Dar, dacă e înzestrat cu puteri deosebite, nu le va cheltui în cadrele legii etice a vieții, el va sămăna prăpăd în loc de zidire. Cu cât inteligența, voința, puterea de muncă a cuiva va fi mai mare, cu cât va fi înzestrat cu mai multă energie, cu atât va putea fi mai folositor sau mai mare primejdie pentru mediul în care lucrează: familie, societate, neam.

Totul atârnă de felul în care își cheltuește energia: în cadrele legii morale sau înafara și chiar împotriva lor.

Sănătatea energiei spirituale naște din concepția pe care o are cineva asupra lumii, din raportul în care se situează marea energie față de Dumnezeu. Nu vom trece la argumentări prea cunoscute ci vom sublinia numai concluzia lor: o puternică credință, o sinceră religiozitate, e stratul din care crește energia sănătoasă.

Și la singuratic și în colectivitate, popoare înfăptuesc lucruri mari sub conducerea bărbaților cari intrupează mari energii, câtă vreme și ele și ei trăesc o adâncă viață religioasă, câtă vreme se mișcă între marginile legii morale.

Energiile ardelenesti, cu cari ne place să ne lăudăm, — și nu ne lăudăm zadarnic, — s'au întemeiat toate pe substratul unei credințe creștine religioasă. Aproape toate figurile mari, culturale și naționale, ale noastre

din veacul al 18 și 19-lea, au pornit nu numai din tinda bisericii, ci dela altarele lor. Nu sunt o educație creștinească și au fost înșiși propovăduitori ai Evangheliei.

E de ajuns să ne gândim numai la șirul cărturarilor și luptătorilor naționaliști preoți cari au făcut gloria școlilor din Blaj și a neamului întreg. Ei s'au dovedit a fi energii sănătoase; clădind neobosiți la biserică tot mai largă a idealului românesc, tot mai strălucită.

Nici înzestrarea lor intelectuală din naștere, nici cea științifică, câștigată prin educație și râvnă proprie, nici puterea lor de muncă și voință, n'au folosit-o vre-odată la distrugere, ci numai la clădire. Pentru că n'au eșit din cadrele legii morale, din poruncile creștinismului, ei n'au ajuns să greșască vre-odată nici împotriva poruncilor naționalismului.

Suportul lor principal, în desfășurarea întregii energii a lor, a fost neabaterea dela poruncile conștiinții concreșcută cu legea morală.

Dintre ei nu s'a ridicat nici o energie primejdioasă: nici un bărbat însemnat care să-și trădeze națiunea, să-i strice solidaritatea, să se dea plainic dușmanilor, să învrăjbească pe frați. Ei au luptat pentru unitatea de gând, de simțire, de voință românească, pentru solidarizarea neamului întreg în jurul idealului național.

Energii românești — energii creștine! În întregul nostru trecut așa a fost: și în luptă cu dușmanii țării române, și în luptă cu dușmanii lăuntrici, cotropitori de pământ românesc.

Imperiul roman a crescut și s'a consolidat câtă vreme, popor și conducători, au crezut în zei și au urmat legea conștiinții, legea naturală morală de cinste, dreptate, curățenie a moravurilor. Numai energiile crescute din acest substrat au fost sănătoase, numai ele au clădit și au consolidat. Adevărul rămâne nezdruncinat, ieri ca și azi.

Omul superior înzestrat, care concentrează în el o mare energie, dar o folosește cu disprețul legii etice, pornind pe drumul

FOIȚA „UNIRII“

Centenarul hirotonirii întru preot al Sf. Giovanni Bosco

1841—5 Iunie — 1941

de Alexandru Todea

Tinărul Don Bosco a fost elev... apoi a devenit seminarist... preot... = sfânt. În anul acesta, familia catolică din lumea întreagă, va sărbători cu tot fastul convenit pe preotul care, în ziua de 5 Iunie 1841, s'a învrednicit, ca și Ioan Evangelistul să-și închine capul pe pieptul lui Isus, pentru ca niciodată să nu se mai despartă de El.

Preotul Giovanni Bosco a fost un potir plin de viață divină; iar elementele acestei vieți erau: iubirea față de Dumnezeu și față de suflete, unicul motor al tuturor cuvintelor sale și centrul gândurilor și afecțiunilor sale; umilința, cu care se nutrea în mijlocul contradicțiunilor și cu care trata pe cei mari și pe cei mici deopotrivă, și care-l făcea să rămână calm și cu fața senină chiar și când era disprețuit; curățenia, care-l ajuta să fie pururea vesel și să vadă în fiecare persoană pe Isus Hristos care s'a identificat El însuși cu noi înșine. În privința aceasta era de o delicateță extraordinară. Nu fugea de

femei ci lucra printre ele, dar atitudinea lui față de ele, era ca și a lui Hristos față de Maria, Marta, Maria Magdalena, pe unele încurajându-le că și-au ales partea cea mai bună, iar altora punându-le în vedere să nu mai păcătuiască. Apoi ascultarea, care-l îndupleca să fie supus atât superiorilor perfecți cât și celor cu defecte... să aibă respect atât față de Pius IX cât și față de Arhiepiscopul din Torino... care l-a persecutat 13 ani.

Și fiindcă acest potir era plin de viață divină până la saturație, în jurul său erau neconținute revărsări cari, împânzite, formau ceea ce cheamă apostolatul lui Don Bosco. O importanță capitală își are în acest apostolat, Seminarul și hirotonirea întru preot. Cei șase ani trăiți între zidurile sfinte l-au legat așa de puternic de adevărata viață seminarială, încât credea că i-se rupe inima în momentul când trebui să-le părăsească. Și în oceanul de frământări și-a făurit un ideal: așa după cum se simte el legat de acel cenacol, care i-a sădit pe Hristos în suflet, va căuta să conducă în așa fel sufletele la Mântuitorul încât să nu mai dorească niciodată să se despartă de El.

Hirotonirea întru preot — în ziua de 5 Iunie 1841 — l-a confirmat pentru totdeauna în hotărârea luată. La sf. Liturgie i-a spus Mântuitorului clar: nu caut altceva decât mărirea Ta și binele sufletelor. Iar sfânta sa mamă, Margareta, i-a adresat următoarele cuvinte:

„Dragul meu Ionel, ești preot, slujești sf. Liturgie, de aci înainte ești mai aproape de Isus Hristos. Amintește-ți însă că a sluji Liturgia înseamnă a începe să suferi. Nu vei observa îndată, dar încetul cu încetul, te vei convinge că mama ta și-a spus adevărul. Sunt sigură că, în fiecare zi, te vei ruga pentru mine, fie că voiu trăi, fie că voiu muri. Și aceasta mi-e deajuns. Tu gândește-te numai la mântuirea sufletelor și să n'ai nici o grijă de mine“.

Cuvintele acestea tinărul Don Bosco le-a păstrat în inimă cu sfințenie toată viața, și nici n'a căutat altceva decât mântuirea sufletelor. A fost preot și apostol în toate împrejurările vieții: la altar, în confesional, pe avon, cu cei mici și cu cei mari deopotrivă. Felul de a celebra sf. Liturgie, dragostea cu care deslega pe păcătoși, simplitatea cu care vorbea, aveau acelaș efect în sufletele însetate ca și un izvor de apă în locurile uscate de arșița soarelui.

Dar fiindcă, totuși, erau mulți, cari dăură față de religie nu veneau niciodată în contact cu acest suflet care le dorea numai bine, Don Bosco s'a gândit să pătrundă el în ei; și o nouă revărsare a vieții divine își făcea locul prin ziaristică. Giovanni Bosco a fost un mare scriitor. Rândurile sale erau pline de ape curgătoare prin locuri nisipoase și neudate până atunci. Scrisul — pentru el — era un apostolat divin, întru cât însuși Dum-

samavolniciei, a tiraniei, a desfrâului, al risipii, al nedreptății, se va nenoroci pe sine, și, dacă-i în fruntea unui neam, îl poate nenoroci și pe el. — Omul mare poate fi providențial sau fatal.

Dacă voim mari energii românești, să ne îngrijim a creia și mari energii creștine. Să le altuim pe cele dintâi în seva dătătoare de sănătate tare a celor din urmă.

Altfel energia poate ajunge distrugătoare de cele mai înalte valori, ca și de bunuri materiale.

Cenzura, radio, propaganda. Numărul de Dumineca trecută a ziarului bucureștean *România Viitoare*, aduce la loc de frunte, din peana d. N. N. Crețu, un articol care spune mult celor ce pot și vreau să înțeleagă. Reținem din el rândurile:

[...] „Departate de noi gândul de a cere libertăți de retorică deplasat sau, iarăși, bălciul asurzitor al presei de reclamă, șantaj și propagandă de partid. Există însă o presă de convingere și convingeri și atitudini, a cărei punere sub opreliște dăunează însăși economiei morale a societății românești și căreia, lăsându-i-se o, cel puțin relativă, libertate, acțiunea ei s'ar înscrie cu un simțitor aport la întremarea spiritului public.

[...] Se scrie mult — judecând după mulțimea publicațiilor. Se scrie însă prea puțin — judecând după miezul celor ce se pot scrie.

Tot astfel se vorbește prea puțin, — nu, dragă doamne, că am fi neapărat campionii vorbăriei, într-o țară de vorbăreți.

Dar, — prea puține conferințe: prea puțin contact cu țara, cu provincia. E nevoie de echipe de oameni luminați și patrioți, cari să ia contact cu lumea, s'o lămurească, să-i dea răspunsuri — cât e cu putință — atâtor întrebări, care altfel *mocnesc subversiv* și se satisfac prin *colportajul stupid al svonurilor*. Nici un medic adevărat nu pretinde să poată stărpi mulțimea microbilor; dar știe că le poate paraliza primejdia fortificând organismul, punându-l adică în măsura de a lupta singur

împotriva infecțiilor. Și de sigur că ministerul propagandei are, între obiectivele sale, și pe acesta de profilaxie morală.

In sfârșit, radio, *marea noastră speranță și marea decepție*.

Dar această minunată născocire dă posibilitatea să fii în fiecare clipă în contact cu țara, cu toată țara și cu țara cea de dincolo de hotare. Ce admirabil mijloc de propagandă, Ce tribună, la care ar trebui să se perinde toți cărturarii și toate personalitățile adevărate ale țării. Ce catedră de pedagogie națională, ce amvon de credință românească; și ce balsam pentru românii cari, nu au altă vină decât că nu-și pot achita de 11 luni încoace, sau de 8 luni, abonamentele. Unda măiastră pornită de aci, din mijlocul țării libere, le-ar fi balsam peste răni și cu adevărat har ceresc pentru sufletele lor obidite.

[...] Astăzi trăim zile, și săptămâni, și luni de apăsare, și renunțări, și umilințe, cari surpă resistențele sufletului colectiv.

Acest suflet colectiv trebuie să-l ținem într-o continuă tensiune pe linia asprelor datorii.

Sunt lucruri ce trebuie spuse — e bine să fie spuse — și pentru noi, și pentru prieteni, și pentru dușmani. Firește cu socoteală și cu pricepere. Aci stă rolul presei, radio-ului și propagandei.“

Știri mărunte

Din „L'Osservatore Romano (14-V-1941) aflăm știrea că Păr. Cornel A. Damen, C. S. S. R., decanul Facultății de Teologie și profesor de teologia morală și pastorală la Universitatea „de Propaganda Fide“ din Roma, implinind 60 ani de viață, a fost sărbătorit cu o spontană dovadă de stimă și de dragoste din partea studenților, în aula în care obișnuia să-și țină cursurile. Omagiile profesorilor au fost prezentate de secretarul Universității, iar studenții, adunați din toate părțile lumii, au vorbit în 32 limbi. Fiindcă în cei 19 ani de când e profesor la „Propaganda Fide“, păr. Damen a avut și

mulți studenți români, bucuria acestora se unește cu a celor din Roma.

Al patrulea centenar al Societății lui Isus (al iezuiților) a fost prăznuit pretutindeni cu mare solemnitate. Semnalăm între altele că la Milano, în Universitatea catolică „Sacro Cuore“ (Preasfânta Inimă), timp de o săptămână, s'au perindat cele mai de seamă personalități din lumea iezuită, cari, în prezența unui public ce umplea întotdeauna sala până la refuz, au preamărit activitatea multilaterală a fiilor Sf. Ignatie de Loyola. La Madrid, sub înaltul patronaj al Ministerelor de externe, justiție și educație națională, s'a inaugurat în palatul Bibliotecii naționale o mare *expoziție misionară* a iezuiților. Sărbătoarea și-a atins apogeul cu audiența pe care *Papa Pius al XII-lea* a acordat-o reprezentanților acestui ordin călugăresc și tuturor asociațiilor din Roma, pe care le conduc ei, când Supremul Păstor, cu autoritatea ce-i este proprie, a elogiat opera acestui ordin care atât de mult a binemeritat dela Biserică și societate.

Locale. Dumineca viitoare de praznicul Pogorîri Sf. Spirit, va predica în catedrală l. P. S. păr. *Mitropolit Alexandru*, iar Luni a două zi de Rusalii, va predica păr. *Dumitru Neda*, canonic mitropolitan.

— Dumineca trecută, după sf. Liturghie din catedrală, în cadrele *festivalului artistic* aranjat în Palatul Cultural, de Liceul Comercial de Fete, un mănunchiu de membri ai *Asociației Scriitorilor Români din Ardeal* (O. Boitoș, G. Popa, I. Neamțu, Grigore Popa, D. Danciu, I. V. Spiridon și P. Constantin) au cetit părți din opera lor (proză și versuri). Publicului, care i-a aplaudat călduros, i-a recomandat păr. Iuliu Maior canonic. — În după amiaza aceleași zi, Școala Normală de Fete a ținut și ea o frumoasă serbare școlară, cu puncte de cor, declamări, etc. S'a jucat foarte bine și o piesă în patru acte: *Inimă tânără*.

— De sărbătoarea Înălțării Domnului s'a făcut cu toată pietatea, pomenirea Eroilor Neamului printr'un *parastas* la catedrală, slujit de păr. *Victor Pop*, vicar substituit, în sobor de preoți și prin ieșirea la *cimitirul comunal*, un a slujit păr. *Iuliu Busoiu*, împreună cu P. Vasile Cristea, A. A. admin. paroh, Blaj II și păr. Oct. Friciu, preot militar.

„Astru“ din Sibiu. Săptămâna trecută a avut loc în localul din strada Protopop Rusu, *ședința lunară a „Astrului“* sub prezidiul P. protopop *Pompeiu Onofrei*, conducătorul spiritual al studențimii unite din Sibiu. A vorbit cu această ocazie Dra *Viorica Borza* dela Facultatea de Filosofie și Litere despre: „Alessandro Manzoni scriitor creștin“, și d. *Emil Miclea*, dela Facultatea de Medicină. D-ra Viorica

nezeu se folosi de acest mijloc, pentruca desoperirea Sa să rămână până la sfârșitul lumii. Așa că revistele, ziarele, cărțile, etc., catolice sunt mijloacele cele mai perfecte de a-l introduce pe Hristos acolo unde încă n'a intrat. Scria pentru intelectuali și pentru țărani; pentru bătrâni și pentru tineri; pentru bărbați și pentru femei, cu simplitate și claritate, cu scopul de a instrui, edifica, și de a face bine = apostolat.

Dar dacă s'au adăpat mulți din acest *potir plin de viață divină*, din aceste revărșări, apoi s'au adăpat în mod special *sufletele tinere = tineretul*. Sf. Giovanni Bosco e cunoscut ca *cel mai mare educator modern*. Iși propusese de mic: mă voi face preot ca să strâng în jurul meu tot tineretul de care se îngrijește nimeni; iar devenit preot spunea: „*Domnul m'a trimis pentru cei tineri*“, cari la rândul lor l-au și primit. Don Bosco i-a învățat *religia*; a fost și *profesor de religie*; și elevii învățau știința despre Dumnezeu fără să-i constrângă; nu de frică ci din dragoste: nu-i amenința cu *nota 4*, ci le permițea *nota 10*, ba chiar și 10 cu laudă; pentru el nota era un mijloc de a apropia sufletele de Isus. În clasă era pururea vesel; alegea ca tinerii numai să fi bănuți de neplăcerea ce i-ar produce prin vre-o atitudine nu prea corectă, și își reveneau îndată. *Catedrala pentru el era un altar*: Și nu se urca niciodată să predeie fără ca în prealabil, la

sf. Liturghie, ori la orele canonice, să se fi rugat pentru cei cari trebuia să-i iubească. În felul acesta, la catedrală nu era ca un *ghețar*, ci era *foc*, *viață* care mistuia; deasemenea Don Bosco îi ducea și la *Biserică*, la sf. *Liturghie*; dar el nu stătea la ușă, ca elevii să nu fugă afară, ci el era la *altar*, celebra pentru fiii săi sufletești, iar tinerii se simțeau fericiți în jurul său, ei știau că *sunt fără jandarmi* la rugăciune. Don Bosco pentru ei era Hristos vizibil trăind în mijlocul lor; mai mult: era *Răstignitul* de pe cruce, iar ei erau sufletele generoase în jurul crucii. Sf. Ioan Bosco nu-i mortifica, nu-i înjosea, ci se mortifica pe sine, ca astfel să-i câștige. În felul acesta era foarte iubit de tineri.

Educatorul, spunea el, trebuie să se compoarte în așa fel, ca să fie *iubit*, și dacă va fi *iubit* va fi *ascultat*, și dacă va fi *ascultat* va fi ordine, disciplină.

Cum a reușit Don Bosco în arta de a educa? A avut ceva atrăgător: *potirul acela plin de viață divină*, care conținea tot ce doreau tinerii. Unii aveau lipsă de *iubire* și o găseau în *acel potir*; alții de *umilință*, și se afla tot acolo; alții de *curățenie*, . . . *ascultare*; Don Bosco le practica și le posedă din plin.

Vrem să câștigăm *tineretul român*? Să ne apropiem de el cu *potirul plin de viață divină* al lui Don Bosco; altfel îl distrugem cu otrava care ne caracterizează și pe noi.

— Dă Doamne tineretului român un e-

ducator. . . un *Don Bosco*; trimite Doamne un *artist*, care să-i înțeleagă sbuciumările sufletesti . . . ; trimite, Doamne, un *potir plin de viață Ta* ca să se reverse pe toate platurile *Țării și să se adape din el întreg tineretul*.. Și fă Doamne, ca peste 100 ani tineretul Țării românești să-și sărbătorească *sfântul* care l-a salvat. — Auzi-ne Doamne...

3/15 Maiu 1941

2). Conștiința națională este și ea un stâlp de lumină, care conduce pașii întregii națiuni și în care sunt întipărite în culori vii imaginile tuturor experiențelor de 2000 de ani ale națiunii.

Aici vei vedea, — și trebuie să vezi, — faptele de arme ale străbunilor: gloria romană, începuturile de eternă epopee ale luptelor daco-romane, a căror măreție e cântată de marmora vecinică a Columnei Traiane; dărzonia și gândul de vultur al marelui Decebal, care, devotat idealului de grandoare al lui Bourbista (contemporan al lui C. Iuliu Caesar), al cărui imperiu mărginit la Dunăre și Tisa, întemeiat pe cetatea Ardealului, se întindea până la Bug și Nipru, a avut sufletul mare de a înfrunta însuși imperiul roman în chiar culmea puterii lui. Aici să vezi incomparabila demnitate a divului Traian, acel Optimus Princeps, care, în măreția situației sale, avea în

Borza a arătat mai întâi că Manzoni este în literatură italiană unul dintre scriitorii-apologeti cei mai de seamă ai catolicismului, în această privință ocupând un loc imediat după Dante. În partea a doua a expunerii, a fost analizată opera lui Manzoni, îndeosebi romanul foarte cunoscut „I Promessi Sposi” arătându-se cum se oglindește în scrierile acestui mare romancier italian un Catolicism demn și neșovăelnic. Dl Emil Miclea a citit din poeziile sale originale, adunate sub titlul general de „Laudele Mariei.” Au fost poezii pline de gingășie, revelatoare a unui real talent de poet. Atmosfera lor e aceea a cârților de meditație creștină care au și fost inspiratoarele tânărului poet. Proxima ședință va avea loc la începutul lunii Iunie. Va vorbi d-ra Mira Necrelescu, studentă an. IV precum și un student a cărui desemnare urmează să se facă.

Comunicat. Subsecretariatul de Stat al Aproximării comunică următoarele: Toate cererile autorităților, instituțiilor publice și particulare, școli, internate, negustori, etc. referitoare la aprovizionarea cu alimente se vor înainta după cum urmează: În provincie: toate cererile în legătură cu aprovizionarea articolelor arătate mai sus și, în plus, cele referitoare la aprovizionarea cu cereale (grâu, porumb, orz, ovăș, cartofi, etc.) se vor înainta Prefecturilor de județ. Oficiul de aprovizionare județean, are obligațiunea de a soluționa în cadrul ordinilor și dispozițiilor date de Subsecretariatul de Stat al Aproximării.

Telefonul „Unirii”

Dr. P. Deva. Articolul DV. „Drept și Morală”, l-am predat „Culturii Creștine”, unde va și apărea în proximitate număr. Credem că și DV. o să vă convină mai bine așa.

„Sinaxarul.” București. „Hop și eu dela Durău...” Dar cine vă pune, neică, să săriți într-o horă pe care nu o știți juca? Ori poate vă luați după „Telegraful”? Trebuie să fiți tare naivi, dacă nu-i cunoașteți încă. — Să zicem însă că v-ați avântat la entusiastele, pravoslavnicile și necreștineștile injurături pe care ni le trimiteți așa, pe nepusă masă, din proprie inițiativă. Atunci aveți întregul merit și toată răspunderea lor. Vi le lăsăm intacte. — Dacă însă ați avea de gând să continuați pe acest drum, care, recunoaștem, poate duce foarte sus pe scara măririlor ortodoxe, ne permitem a vă da un sfat prietenesc: să învățați și a cîși, nu numai a scrie. Dacă ați fi cunoscut această meserie a citului, nu v-ați tulbura din senin, ca fostul deputat care, auzind ceva de „sancta simplicitate”, credea că oratorul îl injură de mamă. Păi bine, Părinți Preacucernici, dar când a vorbit „Unirea” de „dezertarea aproape colec-

tivă preoților ortodocși?” A, o fi chestia cu circulara P. S. Rusu dela Baia-Mare! Se poate. Dar atunci: nu „Unirea” a spus, ci a reproduceseece a spus altcineva. Și încă nu oricine, ci unul care cunoaște perfect stările de lucruri de... acolo. Și pe deasupra vă mai și întrebați, cu prefăcută, candoare, că „despre ce dezertare e vorba?” — Și asta calea-valea. Vă infurie „sfruntata cutezanță” cu care „Unirea” „socotește legea unită drept lege strămoșească a românilor.” De, păcatele noastre, ce să facem: recunoaștem, că așa am spus. Dar să avem iertare. Vina nu este a noastră. Ci a istoriei, care așa a voit să se plămădească acest neam românesc din Dacia felix în credința părinților săi romani. Ce putem noi, biată, împotriva acestui capriciu al sorții? Și putea și ea, biata soartă, să facă altfel? Cu greu. Fiindcă pe vremea aceea Fotie și Kerularie nu binevoiseră încă a se arăta în zare pentru a ne lua în brațele lor. — În chestiunea aceasta, prin urmare, „Sinaxarul” să caute pe adevărații vinovați și să se lupte cu ei. Ii dăm voie. — Iar de cumva pricina o fi cuvântul „strămoșesc”, sunetul căruia le supără urechea, am putea să-l înlocuim cu altul, mai puțin sonor. Să zicem de aici înainte: Biserica străbună! Așa ne dați voie? Ori și acesta este supărător? — Că noi n'am vrea să vă supărăm, Doamne ferește!

I. Sibiu. Am rămas tot la programul de săptămâna trecută. Nu dăm fostului secretar al fostei eparhii ortodoxe a Maramureșului unit răspunsul pe care-l merită. Fiindcă acuma nu-i vreme de glume. Iar în serios nu se poate vorbi cu un om care pervertește atât de ciudat adevărurile cele mai limpezi. — Era doar evident, că „Unirea” n'a făcut alta decât a reproduceseece cuprinsă într-o circulară a Psf. Rusu dela Baia-Mare, care, de sigur, vorbește în plină cunoștință de cauză despre stările de acolo, fiindcă scrie în Baia-Mare, nu în Sibiu ca fericitul nostru martir fost secretar. Interesant e, că și cucernicia acestuia recunoaște în fond ceea ce constata circulara cu pricina: că, adecă, preoțimea ortodoxă a cam „dezertat” de prin cele parohii „misionare.” (Dovada cea mai bună este tocmai domnul fost secretar, care scrie din Sibiu și nu din Sighet). Recunoaște, mai departe, că proaspeții ortodocși revin la matcă. Afirmă însă că ei nu revin din convingere, ci constrânși, și anume din motivul că au rămas în mare parte „fără păstori sufletești” (quod erat demonstrandum). Dar am amintit noi cu vre-un cuvânt cum și de ce se întorc foștii prozeliti ortodocși? Bă. Am laudat, dimpotrivă, măsura pe care a luat-o episcopul Rusu de a nu se primi în biserică decât cei cari vin din convingere. E rea această măsură? — Tot așa am aprobat, ca pilduitoare, dispozițiile ce le-a luat privitor la averile fostelor parohii ortodoxe, pe care nu vrea să le ia în proprietate chiar dacă toți foștii credincioși ar dori acest lucru. Ci admite cel mult atâta: dacă revin cu toții, și nu mai are cine îngriji acele

bunuri, ele pot fi luate în administrare, pe lângă inventar, de către parohiile noastre, cu presupusa învoire a proprietarului (episcopia ortodoxă) și până când acesta nu va dispune altfel. Ce grozăvie o fi aci, nu pricepem. Nu-i convine „proprietarului” această măsură? N'are decât să ia alta. Vrea mai bine să fie lăsate în părăsire bunurile sale? N'are decât să spună, și se va face așa. Dar să te infurii pentru această rânduială, și să pretinzi că în chipul acestei „uniții iar provoacă”, este o logică sibiană care trece peste puterea de înțelegere a minții sănătoase. — În ce privește calomniile pe care preacucernicul fost secretar încearcă să le strecoare dealungul patriotice sale indignări ortodoxe privitor la atitudinea preoților noștri rămași să poarte calvarul robiei ungurești în fruntea credincioșilor lor, n'avem nimic de zis. Ele caracterizează și clasează definitiv pe omul care și le permite. Cu astfel de metode și apucături se servește, de sigur, în măsură înspăimântătoare, pacea și unitatea sullească a tuturor Românilor, pe care le dorește atât de ardent fostul secretar

Am primit și chităm cu mulțumită următoarele sume:

Abonamente de susținere: Dl Iuliu Albini, Zlatna 20.000 Lei. — Dr. Andreiu Doboși, Bogata 1000 Lei. — Dr. T. Bordean, Deva 500 Lei. — I. Cionca, Beiuș 500 Lei. — Prof. Dionisie Maior, Blaj, 500 Lei. Câte 200 Lei pe 1941 dela dnii: Dr. R. Muntean, Sănicolaul-mare. — I. Dărăbănescu, Rapoltul-Mare. — E. Cheri, Deva. — Dr. D. Onișor, Deva. — I. Balomiri, Deva. — P. Almășan, Petroșeni. — E. V. Degan, Budinț. — Aviron Balomiri, Uricani. — Tr. Cosma, Sibiu. — V. Mureșan, Turda. — A. Tușan, Lugoj. — C. Jurca, Petroșeni, — V. Horvat, Cămpeni. — I. Huși, Sibiu. — Oficiile Parohiale: Foaia. — Valea-Lungă (Severin). — Stăna-de-Vale. — Zgribesti. — Casa Națională, Făgăraș.

Alte sume: E. Oprea, Lupșa 300 Lei, achitat până la 31 Dec. 1941. — D-na A. Mosora, Sighișoara, 300 Lei pentru 1941 și numărul jubilar. — M. Măclariu, Arad, 200 Lei pe 1939. — F. Crișan, Bărgău, 100 Lei sem. I. 1941. — I. Juga, Mediaș, Lei 200 pe pe 1940. — P. Suciu, Turda, 600 Lei pe 1939—1941. — P. Oșorhean, Chișineu-Criș, 100 Lei sem. I. 1941. — E. Șoldea, Dumbrăveni, 100 Lei sem. II. 1940. — Dr. S. Brandieu, Jugoslavia, 500 Lei din 1 Iulie 1934—Septemvrie 1935. — Ing. Borda, Reșița, 400 Lei pe 1940—1941. Dr. R. Boilă, Baia-de-Arieș, 150 Lei achitat până la 30 Septemvrie 1941. — Of. Paroh. Beiuș, 200 Lei pe 1940. — Of. Paroh. Iscroni, Lei 550 din 1 April 1938—31 Lec. 1940. — Of. Paroh. Petrila, 400 Lei pe 1940—1941. — Of. Paroh. Uricani, 400 Lei pe 1940—1941. — Of. Paroh. Bociu, 600 Lei pe 1936—1938. — Of. Par. Barul-Mare, 600 Lei pe 1938—1940.

serviciul augustei sale persoane nu mai puțin de 20.000 slujbași și totuși nu pregeta oste-neala de a fi prezent în părțile cele mai îndepărtate și mai supuse ale imperiului său, ce se confunda aproape cu marginile lumii cunoscute atunci, și l-a găsit moartea la 65 de ani, pe țărmiile îndepărtate ai Asiei, la supraomeneasca sa datorie.

Conștiința națională este, să trăești în mlaștini și păduri traiul de cioban, părăsind orașele Daciei Felice, în furtunoasele timpuri ale năvălirilor barbare și să revii pe câmpurile roditoare ale străbunilor cu primii cnezi și voveozi întemeietori de țară: cu Litovoiu, cu Dragoș și Bogdan, cu Radu Negru, cu Basarab cel Mare; să lupți pentru Cruce cu Mircea cel Bătrân, cu Ștefan, cu Corvinul; să intruchipezi pe o clipă unitatea națională cu vijeliosul Mihai și cu fulgerătorul Baba Novac. Să lupți contra împilării cu iobagii lui Doja și Horea, cu Moții lui Avram Iancu. Să fi erou pe câmpurile Plevnei, pe trecătorile Carpaților-la Jiu, la Neajlov, pe pământul Moldovei, și să te cutremuri de marea gândurilor înfăptuite ale lui Carol I. și Ferdinand cel-Leal și ale marilor Lor căpetenii!

Unde vei găsi acest neasemuit tezaur? Unde vei afla aceste incomparabile comori, din care se împletește conștiința de neam, fiorul sublim de a fi român?

În epopeea istoriei naționale, în cunoașterea geografiei românești, dar mai ales în

dulcea noastră limbă românească, în acest graiu al pâinii, cum îi zice poetul.

Acolo găsim cu toții, și mai ales tinerețel, hrana sufletului nostru românesc, aluatul faptelor noastre românești mari și minunate, ce trebuie să le înfăptuești. Nu zavistie, ci școală și lumină din gloria trecutului.

Numai la trei mii erau la număr în Ardeal în 1848 Românii adăpați la învățătură, — aproape toți aici în sfintele școli ale Blajului, — după cum îi socotește Gheorghe Barițiu, și au fost în stare să scuture jugul strein și moartea națională de pe grumazul iobagiu-lui român

Ce vor putea face azi, cei cari se numără cu zecile de mii, dacă, și numai dacă, și iarăși zic: dacă vor căuta lumina cărții naționale și nu altceva, și dacă vor avea sacra simțire românească a eroilor din 1848.

Dar de unde vei scoate puterea, de unde vei lua avântul, ca să străbați acest noian de fapte și amintiri, aceste întinderi fermecătoare de țară românească, această bogăție sufletească de gânduri și simțiri din care spusei, că răsare marea gândului național?

Din comemorarea zilelor mari ale națiunii, din serbările naționale.

Aceste solemnități sunt reveniri ale națiunii la grandoriile sale, și regăsiri ale sufletului națiunii în cele mai mărețe ale lui avânturi și înfăptuiri. Prin ele generațiile urmașilor se înalță la culmile eroismului străbun.

Tipografia Seminarului Blaj.

De aceea, în ziua de 3/15 Maiu să ne întorcem tineri și bătrâni, cu tot sufletul nostru la Câmpul Libertății din 1848, la Blajul de atunci; să retrăim înfrigurarea mare a celor sfinte zile de afirmare națională, când poporul nostru, multă vreme lipsit de lumină cunoștinței naționale, s'a redeșteptat la soarele acestei conștiințe și în sufletul lui necăjit de rob a conceput gândul mare, gândul împărătesc, de a fi o națiune liberă și a jurat cu prețul vieții, să nu mai fie sclav în vechiul lui pământ și azi, generația tânără să ia hotărârea sfântă de a ceti mereu biblia naționalismului românesc, discursul lui Bănuțiu și hotărârea mării adunări naționale din 3/15 Maiu 1848, care a zis, că libertatea e bunul cel mai înalt al oricărui popor, și că naționalitatea este expresiunea cea mai înaltă a libertății; că libertatea cea adevărată a fiecărei națiuni nu poate fi altă, decât libertatea națională; că libertatea fără naționalitate nici nu se poate cugeta și concepe

În această mare și sfântă zi, unică și înminată mai mult decât altele pentru Românii să zică tot tineretul țării și să zicem toți, cu sfîntenia jurământului, nemuritorul vîrș al redeșteptării și al viitorului nostru mai bun și mai frumos pe aceste plaiuri:

**Murim mai bine 'n luptă, cu glorie deplină
Decât să fim sclavi iarăș în vechiul nost' pământ**

S. Glădava